

KULTUREN

Mölleberga kyrka

Arkeologisk vindsstädning och byggnads-
arkeologisk undersökning av tornet 2018.

Mölleberga kyrka, Uppåkra församling, Lunds stift

KULTURMILJÖRAPPORT 2018:37

GUNILLA GARDELIN

KULTURHISTORISKA FÖRENINGEN FÖR SÖDRA SVERIGE

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning.....	3
Fornlämningsmiljö	4
Arkeologisk städning av murkrön i tornet	9
Genomförande och resultat.....	11
Byggnadsarkeologisk undersökning	15
Referenser	24
Administrativa och tekniska uppgifter	25
Bilagor	26

Sammanfattning

I samband med arkeologisk städning av murkrönen på Mölleberga kyrkas torn framkom resultat som bidrar till byggnadens historia. Det handlar framförallt om tornets konstruktion och förändringar i densamma och förändringar av taktäckningsmaterial. Nedan följer en sammanfattning av iakttagelser gjorda under fältarbetet och utifrån skriftliga källor och fotografier.

De iakttagna förändringarna i sammanfattning:

1400-tal. Tornet uppförs i natursten med en takstol där material återanvänds från en äldre klockstapel. Torngavlarna kan ha varit utformad i trappsteg som täckts med nunnetegel och kanske har taken på torn, långhus och kor också varit försett med medeltida munk- och nunnetegel. Inga munktegel har påträffats, vid städningen av murkrönet, men däremot kalkbruk med avtryck av både munk- och nunnetegel, vilket visar att det förekommit.

Ca 1500 – ca 1700-tal. Trappstegsgavlarna kan ha varit täckta av enkupigt vingtegel, då sådana påträffats vid den arkeologiska städningen av murkrönet. Möjligen kan även andra tak ha försetts med enkupigt vingtegel.

År 1811. Klockan i tornet gjuts om och torntaket förses med tegelpannor (Wahlöö 2014, s 212; http://www.kyrkoguiden.se/skane_438_text.html)

1800-talet till början av 1900-talet. Utifrån vad man kan se på äldre fotografier är taket på långhus, kor och eventuellt torn täckta med spån. Absidens tak är täckt med plåt eller möjligen papptak.

År 1927. Taken på kyrkans långhus och kor är täckta med papp som ersätts av tegelpannor från Veberöd år 1928 (Wahlöö 2014, s 212).

Omkring 1940-talet och framåt. Fotografier avslöjar att taken på kyrkan är täckta med tegelpannor förutom absiden som täckt med plåt.

År 1955. Klockan i tornet gjuts om (http://www.kyrkoguiden.se/skane_438_text.html).

År 1983 genomfördes en yttre renovering (Wahlöö 2014, s 212).

Senare delen av 1900-talet. Torngavlarna muras om med maskinslaget tegel och trappstegen täcks med moderna maskinslagna tegelpannor, vilket dokumenterades i samband med den arkeologiska städningen av murkrönet.

Figur 1. Utsnitt av karta över Staffanstorp med läget för Mölleberga nere till vänster.

Inledning

Med anledning av att remstycken på murkrönet i Mölleberga kyrka tagit stor skada av att det lagrats upp diverse organiskt material på murkrönet invändigt, har det blivit nödvändigt att göra lagningar av remstycken. I samband med dessa arbeten genomfördes en arkeologisk städning av murkrönet för att ta bort det organiska material som fanns där, så att nya skador inte skulle uppstå. Kulturen kontaktades den 27 april 2018 av församlingens projektledare Bengt Wahlgren, Restaurera Sverige AB med en förfrågan om vi kunde göra en kostnadsberäkning för en arkeologisk städning med dokumentation. Därefter har Jan Lindblad, fastighetsansvarig och vice ordförande i kyrkorådet i Uppåkra församling beställt den arkeologiska städningen enligt vår kostnadsuppskattning 2018-05-03. Den arkeologiska städningen och dokumentationen utfördes av arkeologerna Stefan Larsson, Jan Kockum och Gunilla Gardelin, Kulturen under perioden 2018-05-23 – 2018-05-25. Om inget annat anges är fotografierna i rapporten tagna av Gunilla Gardelin, Kulturen.

Figur 2. Flygfotografi från år 1935 över Mölleberga med kyrkan centralt belägen i byn. Kulturens samlingar KM 85976:11714.

Fornlämningsmiljö

Mölleberga socken har namn efter byn Stora Mölleberga där kyrkan ligger. I socknen finns också Lilla Mölleberga sydväst om kyrkbyn. Kyrkan tillhör sedan år 2002 Uppåkra församling i Staffanstorps kommun. Byn ligger i ett backlandskap med den ålderdomliga bystrukturen bevarad där kyrkan ligger mitt i byn.

Byn har medeltida ursprung och ligger i Bara härad. I området finns ett fåtal äldre fornlämningar. Strax öster om bytomten finns resterna av en stendös från stenåldern, en dös eller stensättning som ligger i uppodlad mark. Den finns omnämnd i Ole Worms presteindberetning år 1624: "...en mycket stor sten, upplagd på andra stora stenar, så högt upp att folk kan sitta där under. Denna samma sten kallar man Toppelsten". En senare källa Jonas Frostensson Swanander uppger att "Vid byn Mölleberga på slätten nära vägen fanns ända till år 1793 ett minnesmärke..." och "I äldre tider kallades det Toppelstenen, i våra dagar Mölleberga Kycklingehöna. En väldig sten, som har längd av nästan sex alnar, till formen nästan fyrkantig, vilar på tolv mindre stenar". Enligt Swanander grävde man kring anläggningen för att finna dyrbarheter och till slut sprängdes minnesmärket år 1792 av bonden Lars Lenerson (uppgifter hämtade ur Forsök under RAÄ-nummer Mölleberga 4:1; Blomberg 2017, s 42). Enligt den beskrivning som Nils G. Bruzelius gör av högen år 1878 består den av 13 stenar placerade i en ring och runt anläggningen fanns träd (Bruzelius 1878).

Namnet Mölleberga stavades år 1429 *Meelebergha*, vilket är det äldsta kända belägget (Hämtat ur Ortnamnsregistret, Institutet för språk och folkminnen). Namnet kommer av ordet *molina* som i sin

tur utgör grunden till ordet mölla och är släkt med det germanska ordet mala, vilket förledet *mel* i *Meelebergha* också är. Efterledet 'bergha' har just betydelsen berg. Ordet kan därmed ha betydelsen 'sandhöjderna'. En höjd finns söder om bytomten, där landsvägen från Bjärshög når byn genom en ravin. I det backlandskap som omger Mölleberga har det också funnits flera grustäkter, som första delen av namnet antyder (Pamp 1988, s 69; Hallberg 1991, s 241). Byn består vid enskifte år 1811 av sex korsvirkesgårdar och ett antal gathus organiserade runt kyrkan. Genom östra delen av byn rann tidigare en bäck som finns med på 1811 års enskifteskarta.

Kyrkan byggdes under 1100-talet i romansk stil med långhus, kor och absid. Valv och ett brett västtorn tillfogades kyrkan under 1400-talet. Ett vapenhus revs år 1862 och ingången flyttades då till tornet (Wahlöö 2014, s 212). Vapenhuset som legat på kyrkans södra sida kan man se på enskifteskartan över Mölleberga by från år 1811.

I biskopsvisitation 23/6 år 1868 uppges Möllberga kyrka vara illa medfaren och att puts på flera ställen hade släppts från underlaget (Fernlund 1982, s 33). Kyrkan vitkalkades interiört år 1890 och endast mindre partier av äldre kalkmålningar finns bevarat i koret. I övrigt har kyrkan sin medeltida karaktär bevarad och sentida förändringar är begränsade såsom det rivna vapenhuset och den nya ingången i tornet och de stora fönstren som tillkommit under 1800-talet (Anshelm 1947, s 605).

Figur 3. Utsnitt av enskifteskarta över Stora Mölleberga by år 1811. På bilden kan man se kyrkan (rödmarkerad) mitt i byn och det vapenhus som revs på 1860-talet finns fortfarande med. Lantmäteristyrelsens arkiv, Mölleberga socken, Mölleberga stora nr 1-15.

Figur 4. Foto av Mölleberga kyrka sedd från norr, okänd fotograf och datum. Riksantikvarieämbetet kulturmiljöbild via Wikimedia Commons.

Figur 5. Foto av Mölleberga kyrka sedd från söder, okänd fotograf och tidpunkt. Riksantikvarieämbetet kulturmiljöbild via Wikimedia Commons. Taket är belagt med spån, förutom absiden som är belagt med tjärpapp eller plåt.

Figur 6. Foto av Mölleberga kyrka sedd från sydöst, okänd fotograf år 1927. Riksantikvarieämbetet kulturmiljöbild via Wikimedia Commons. Taken på långhus, kor och absid är belagda med tjärpapp på denna bild. Tornet har tegeltak som lades år 1911.

Figur 7. Foto av Mölleberga kyrka sedd från söder, av Bertil Berthelson år 1944. Riksantikvarieämbetet kulturmiljöbild via Wikimedia Commons. Taket är belagt med tegelpannor, förutom absiden som har ett plåttak.

Figur 8. Mölleberga kyrka under restaurering år 2018.

Figur 9. Mölleberga kyrkas interiör idag.

Figur 10. Mölleberga kyrkas kor med fragment av äldre kalkmålningar bevarade i östra valvkappan.

Arkeologisk städning av murkrön i tornet

Städningen och den tillhörande dokumentationen av murkrönet på Mölleberga kyrkas torn genomfördes av Kulturens personal: Stefan Larsson, Jan Kockum och Gunilla Gardelin, under tre dagar. Den arkeologiska städningen omfattade rensning av murkrön och dokumentation av torn med murkrön, material och fynd. Städningen gjordes för hand där de kulturlager som fanns på murkrönet undersöktes.

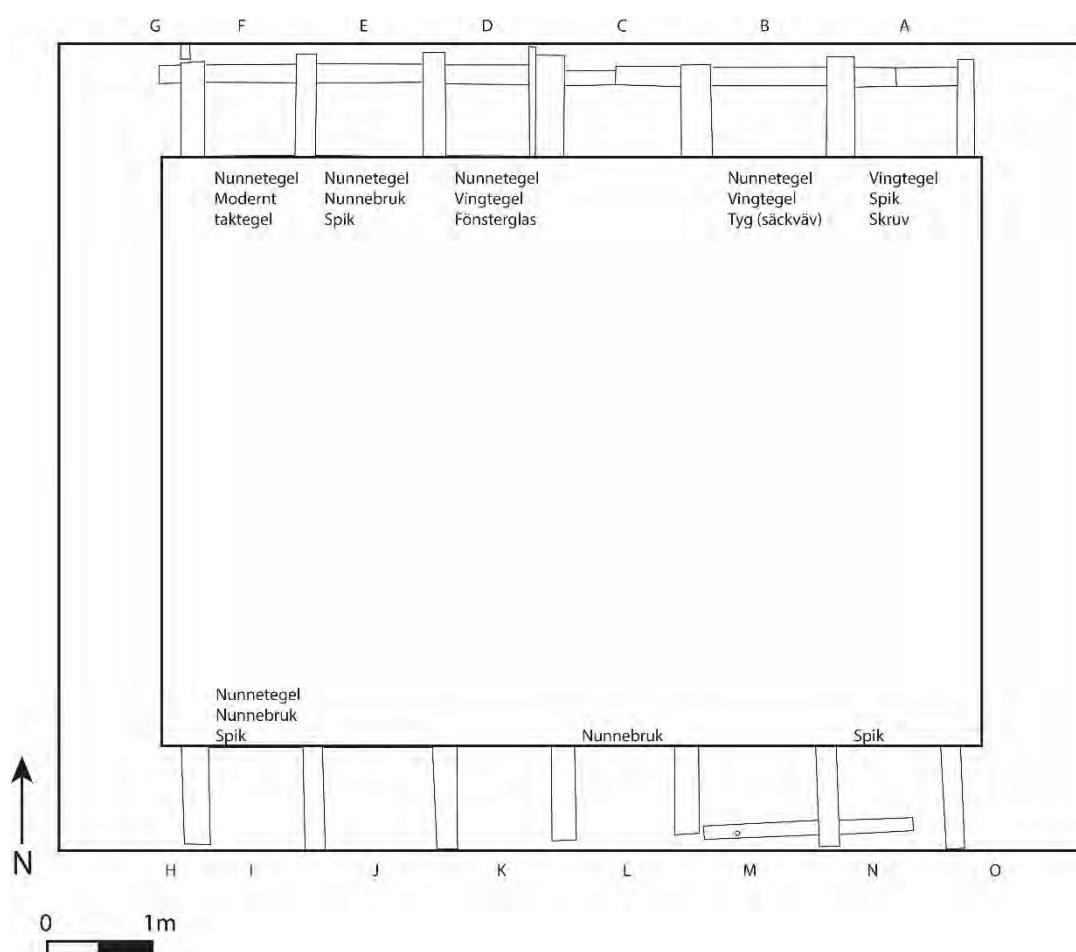
Figur 11. Före den arkeologiska städningen var murkrönet täckt av diverse organiskt material.

Figur 12. Efter den arkeologiska städningen var murkrönet fritt från diverse organiskt material som skadat delar av träkonstruktionen, framförallt remstyckena.

Genomförande och resultat

De fynd som påträffades bestod av olika generationer av taktegel som var i mindre bitar. Det återfanns också kalkbruk som använts för att fästa takpannorna mot underlaget. Därtill några spik, en skruv, en bit fönsterglas och en bit säckväv. Fynden spänner över tiden medeltid till nutid. De innehåller information om de taktäckningar som murkrönen och taket har haft. Kvar i tornet finns ett antal hela takpannor av typen nunnetegel som med fördel bör bevaras på plats, då hela handslagna taktegel från medeltiden är ovanliga. De föremål som påträffades har inkorporerats i den berättelse om förändringar av taket som finns att läsa under rubriken 'Byggnadsarkeologisk undersökning'.

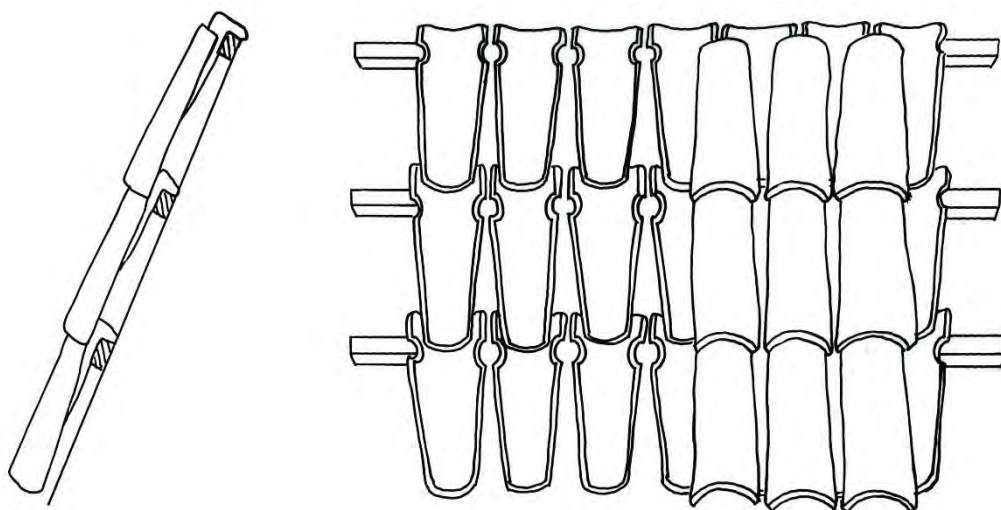
Figur 13. Vid genomgången av materialet på murkrönet framkom en del äldre byggnadsmaterial som kan bidra till byggnadens historia. På bilden har dessa föremål skrivits in vid det fack som de påträffades.

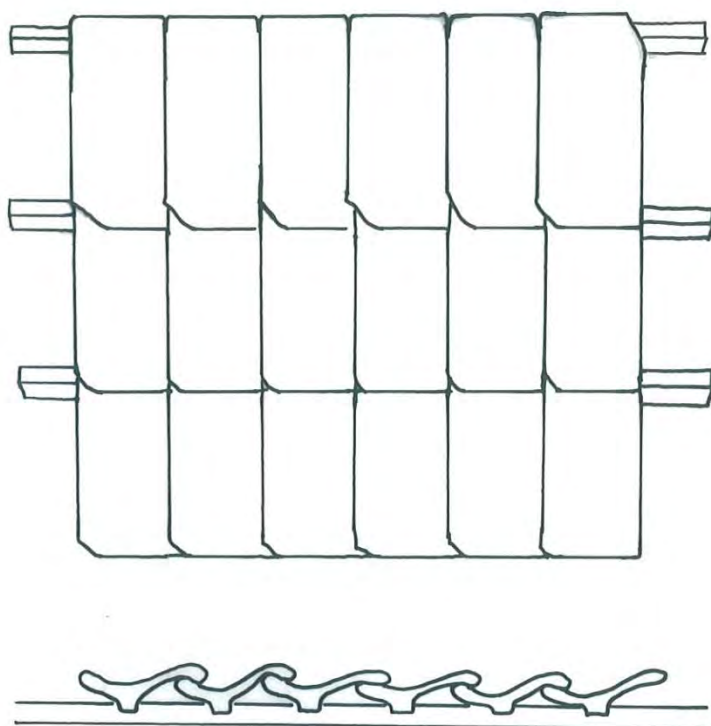
Figur 14. Bilder över fragment av medeltida nunnetegel. På ett av takteglen fanns ett urtag i sidan där man kunnat fästa teglet med spik mot läkten.

Figur 15. Bilder av bruk som använts för att fästa nunnetegel mot murkrönets trappavsatser.

Figur 16. Principen för medeltida tegeltak med ett undre lager av nunnetegel som hänger fast på läkten och ett övre lager med munktegel.

Figur 17. Principen för tak med enkupigt vingtegel. Enkupigt vingtegel förekommer från omkring år 1500.

Figur 18. Fragment av enkopigt vingtegel och längst ner till höger fragment av modernt taktegel.

1.

2.

3.

4.

Figur 19. Bilder över spik som påträffades. 1. Trådspik och en skruv. 2. Trådspik möjligen för att fästa taktäckningsmaterial. 3. Större spik som kan ha använts som förstärkning i taklaget. 4. En avklippt handsmidd spik.

Figur 20. T.v. fönsterglas och t.h. tyg som kan härröra från någon typ av säck.

Byggnadsarkeologisk undersökning

Efter den arkeologiska städningen gjordes en dokumentation av tornets övre del. Tornet är vid murkrönet 8,75 x 6,75 m, med en därutöver utskjutande list murad av storstenstegel. Murbredden är ca 0,98 m, mätt vid murkrönet. Murverket består av natursten som i övre partiet är ganska små till storleken. Muren är uppförd i så kallad skalmursteknik med ett yttre skal murat av större stenar och i mitten har småsten och bruk fyllts i. Detta var ett sätt att spara på den byggnadssten man samlade in till byggnationen. Tornet är putsat utvändigt och invändigt har bruk strukits ut över stenarna i det övre tornrummet. Ljudöppningar och andra öppningar har murats med omfattningar i tegel. Hur tornet har sammanfogats med långhuset går ej att se då murbruk döljer denna övergång.

Figur 21. Taklaget i tornet består av återanvända delar från en äldre konstruktion.

Figur 22. Murverket är uppfört i natursten med omfattningar runt öppningar i tegel.

Timret i taklaget är sammanfogat med dubb. Någon gång senare har förstärkningar gjorts på vissa ställen där större spik har slagits i. Enligt arkeolog och timmerman Karl-Magnus Melin härrör delar av det återanvända materialet i takstolarna från en tidigare klockstapel på platsen, som då bör vara äldre än tornet från 1400-talet. Till exempel är en av bindbjälkarna ett ben från tornstapeln (Muntlig källa 2018-10-11, Karl-Magnus Melin, Knadriks Kulturbbygg).

I slutet av 1700-talet fanns omkring 150 klockstaplar i Skåne, men idag återstår endast nio stycken (<https://timmermanskonst.wordpress.com/category/lunds-stift/klockstaplar/>). Vill man säkerställa kunskapen om en eventuell tidigare medeltida klockstapel vid Mölleberga kyrka bör taklaget dokumenteras av person med erforderlig erfarenhet av medeltida träkonstruktioner.

Figur 23. Takstolen har delar av återanvänt material som i flera fall har en märkning.

Figur 24. Efter den arkeologiska städningen kunde man tydligt se murkärnan bestående av småsten och bruk. Den yttre profilen är murad med storstenstegel.

Figur 25. I tornet förvaras ett antal hela handslagna medeltida nunnetegel.

Ändrat gavelröste och takvinkel.

Figur 26. Takvinkeln har ändrats vid något tillfälle, vilket syns som avtryck i bruket.

Takvinkeln har ändrats och trappstengavlarna har murats om vid något tillfälle, troligen i slutet av 1900-talet. I tornrummet fanns ett antal nunnetegel, men inga munktegel. Troligen har dessa nunnetegel tidigare legat på trappstengavlarnas avsatser. Det är inte ovanligt att nunnepannor används på detta sätt, de kan också användas som nockpannor. Idag ligger på gavlarnas avsatser moderna takpannor.

Figur 27. Takvinkeln har någon gång ändrats och trappstegsgaveln murats om och försetts med nya takpannor.

Figur 28. Gavelröstena har murats om i sen tid och då har man använt ett maskinslaget modernt tegel.

Figur 29. Gavelröset mot söder, där man kan se att man murat med modernare tegel mot de medeltida handslagna teglen, som också har en större dimension.

Figur 30. Mot gaveln har dragjörn satts in för att hålla samman konstruktionen. Det är oklart när dragjärnen har satts in. Möjligen har det skett i samband med att klockan gjutits om år 1811 eller år 1955.

Figur 31. Östra murkrönet sett från sydost med lagning av remstycket. Foto Jan Kockum.

Figur 32. Hål där tidigare träkonstruktion suttit eller infästning för den byggnadsställning av trä som använts när tornet byggdes på 1400-talet.

Figur 33. Hål där tidigare träkonstruktion suttit eller infästning för den byggnadsställning av trä som använts när tornet byggdes på 1400-talet.

Figur 34. Murverket i tornet består av natursten där bruket strukits ut över stenarna. Bjälken kan vara utbytt då den omges av ett ganska stort parti tegel. I detta område finns en spricka.

I det övre tornrummet finns en spricka som går från murkrönet ner till golvet på södra väggen. Det undersöktes inte om den fortsatte längre ner. Möjligen har sprickan något att göra med inmurningen av bjälken eller senare sättningar. Klockan i tornrummet har gjutits om år 1811 och år 1955. Möjligen skall bjälkens infattning och sprickan i muren koppas till någon av dessa händelser.

Figur 35. Klockan i tornrummet.

Figur 36. Luckorna som täcker ljudöppningarna för klockringningen.

Referenser

Arkiv och bibliotek

Nils G. Bruzelius samling: *Antiqvarisk beskrifning öfver Bara & Torna hänader 1878*. Handskrift i Lunds universitetsbibliotek.

Nätsidor

<https://timmermanskonst.wordpress.com/category/lunds-stift/klockstaplar/>

<http://www.fmis.raa.se/cocoon/fornsok/search.html>, under RAÄ-nummer Mölleberga 4:1, där det hänvisas till följande källor; Ole Worms: *presteindberetning 1624*; Swananders Jonas Frostensson. *Bara Härad i slutet av 1700-talet. I översättning av Helge Andersson. Bidrag till Bara Härad's beskrivning. Bara Hembygdsförening 1958.*

http://www.kyrkoguiden.se/skane_438_text.html

Institutet för språk och folkminnen; Ortnamnsregistret:

http://www4.sprakochfolkminnen.se/NAU/bilder/_s2mx001/108120d1/p1/0000020a.pdf,

Mölleberga socken: Bara härad: Malmöhus län, under Mölleberga, Lilla o. Stora byar.

Litteratur

Anshelm, G. 1947. *Stiftets kyrkor. I: G. Herrlin m.fl. (red.). Lunds stift i ord och bild*, del 1. Stockholm.

Blomberg, P. 2017, *Upptäcksfärder i backlandskapet*. Ekid. Lund.

Fernlund, S. 1982, *"ett Herranom värdigt Tempel"* *Kyrkorivningar och kyrkobyggen i Skåne 1812-1912*. Lund.

Hallberg, G. 1991, *Skånes ortnamn. Serie A Bebyggelsenamn, Del 2 Bara härad*. Utgivna av dialekt- och ortnamnsarkivet i Lund. Lund.

Pamp, B. 1988, *Skånska orter och ord*. Corona.

Wahlöö, C. 2014, *Skånes kyrkor 1050-1949: guide till 493 monument och minnesplatser: därtill: försvunna kyrkor, runstenar knutna till kyrkor, heliga källor, kyrkor 1950-2000*. Domvs Propria. Lund.

Administrativa och tekniska uppgifter

Länsstyrelsens beslut, dnr	-	Fornlämning nr/art	RAÄ 73:1
Socken/stad	Mölleberga	Kulturens projektnummer	A_2018_0008
Landskap	Skåne	Län	Skåne
Kommun	Staffanstorps	Trakt/kvarter/fastighet	Mölleberga kyrka
Typ av exploatering	-		
Uppdragsgivare	Uppåkra församling		
Typ av undersökning	FU		
Ansvarig institution	Kulturen		
Fältarbetsledare	Gunilla Gardelin		
Övrig personal	Jan Kockum, Stefan Larsson		
Fältarbetstid	44 h		
Fälttid			
Arkeolog	44 h		
Maskin	-		
Undersökningens omfattning			
Yta	-		
Kubik	-		
Schaktmeter	-		
Kostnad för arkeologi			
Fältarbete	35 200 SEK		
Rapport	32 000 SEK		
Analys	-		
Resor och traktamente	951 SEK		
Summa:	68 151 SEK		
Kostnad övrigt	-		
Maskiner	-		
Bodar	-		
Övrigt	-		
Summa	-		
Summa, faktisk	68 151 SEK		
Summa, beräknad	71 351 SEK		
Fyndmaterial (förvaring m.m.)	Fynden förvaras på LUHMs magasin. Luhm 32914:1-22		
Arkivmaterial, förvaring	LUHM, kopior i Kulturens LA-Arkiv under fastighetsbeteckningen		
Ritningar, dokumentation	LUHM, kopior i Kulturens LA-Arkiv under fastighetsbeteckningen		
Foto	154 digitala fotografier (varav 58 av fynd)		
Analys	-		
Övriga upplysningar	-		

Bilagor

1. Bilaga, materialprov kalkbruk

I det organiska material som togs bort vid den arkeologiska städningen av murkrönet återfanns kalkbruk som strukits för att hålla tegelpannor på plats. Bruket beskrivs nedan.

Objekt: Mölleberga kyrka	Socken: Mölleberga socken	Län: Skåne
--------------------------	---------------------------	------------

Nr	1
Bruk, typ	Kalkbruk
Läge	Fack E
Bindemedel, fett/magert	Hög andel bindemedel, fett
Hårdhet, hårt, medel, löst	Hårt
Kalkklumpar	Inga
Porositet, tät/poröst	Tätt
Ballast, innehåll, storlek	Stor andel ballast av småsten 0-7 mm
Tillsatser, träkol, djurhår mm	-
Ytbehandling och färg	Vitgult
Övrigt	I bruket finns avtryck som gör att man kan tolka det som att det har suttit mellan ett medeltida munktegel och nunnetegel.
Nr	2
Bruk, typ	Kalkbruk
Läge	Fack I
Bindemedel, fett/magert	Hög andel bindemedel, fett
Hårdhet, hårt, medel, löst	Hårt
Kalkklumpar	Inga kalkklumpar
Porositet, tät/poröst	Mycket tätt
Ballast, innehåll, storlek	Medel andel ballast av småsten 0-2 mm
Tillsatser, träkol, djurhår mm	-
Ytbehandling och färg	Vitgrått
Övrigt	Avtryck efter ett nunnetegel
Nr	3
Bruk, typ	Kalkbruk
Läge	Fack L
Bindemedel, fett/magert	Hög andel bindemedel, fett
Hårdhet, hårt, medel, löst	Hårt

löst	
Kalkklumpar	Inga kalkklumpar
Porositet, tät/poröst	Tätt
Ballast, innehåll, storlek	Hög andel ballast av småsten 0-5 mm
Tillsatser, träkol, djurhår mm	-
Ytbehandling och färg	Vitgult
Övrigt	Avtryck efter nunnetegel
Nr	4
Bruk, typ	Kalkbruk
Läge	Tornets insida
Bindemedel, fett/magert	Hög andel bindemedel, fett
Hårdhet, hårt, medel, löst	Hårt
Kalkklumpar	Inga kalkklumpar
Porositet, tät/poröst	Tätt
Ballast, innehåll, storlek	Hög andel ballast av småsten 0-3 mm
Tillsatser, träkol, djurhår mm	Enstaka djurhår
Ytbehandling och färg	Vitt
Övrigt	Bruk som dragits ut över stenarna i väggen och som avstrukits med borste. Spår efter utstrykningen finns i bruket.

2. Bilaga, fynd,

Inventariernr. 32914, Mölleberga socken, Mölleberga kyrka, Grävledare Gunilla Gardelin

Fyndnr	Sakord	Typ	Material	Del	Antal	Fragm.	Längd	Bredd	Höjd	Vikt	Anläggning	Datering	Kommentarer
1	Taktegel	Enkupigt vingtegel	Keramik	Tapp	1	x	50	80	40	154	Fack A	1500-1800-tal	
2	Taktegel	Enkupigt vingtegel	Keramik	Buk	1	x	120	85	18	211	Fack A	1500-1800-tal	
3	Taktegel	Nunnetegel	Keramik	Buk	6	x				1949	Fack B	1400-1500-tal	
4	Taktegel	Enkupigt vingtegel	Keramik	Buk	7	x				889	Fack B	1500-1800-tal	
5	Taktegel	Nunnetegel	Keramik	Buk	9	x				1837	Fack D	1400-1500-tal	
6	Taktegel	Nunnetegel	Keramik	Tapp	1	x				188	Fack D	1400-1500-tal	
7	Taktegel	Enkupigt vingtegel	Keramik	Buk	1	x				125	Fack D	1500-1800-tal	
8	Taktegel	Nunnetegel	Keramik	Tapp	1	x				777	Fack E	1400-1500-tal	Har ett urtag för spikning mot läkt
9	Taktegel	Nunnetegel	Keramik	Buk	2	x				238	Fack F	1400-1500-tal	
10	Taktegel	Nunnetegel	Keramik	Tapp	2	x				361	Fack F	1400-1500-tal	
11	Taktegel	Tvåkupigt vingtegel	Keramik	Buk	2	x				270	Fack F	1900-tal	Maskinslaget
12	Taktegel	Nunnetegel	Keramik	Buk	2	x				1426	Fack I	1400-1500-tal	
13	Spik	Trådspik	Metall		1		120			12	Fack A	1800-1900-tal	
14	Spik	Trådspik	Metall		1		75			5	Fack A	1900-tal	
15	Skruv		Metall		1		67			10	Fack A	1900-tal	
16	Spik	Trådspik	Metall		2	x	40			4	Fack E	1900-tal	Avklippta
17	Spik		Metall		1		150			80	Fack I	1800-1900-tal	Förstärkning i takstol
18	Spik	Smidd	Metall		1	x	85			7	Fack N	1400- 1900-tal	Avklippta
19	Textil	Vävd	Textil		1	x	65	50		0-1	Fack B	1800-1900-tal	Troligen en del av en säck
20	Fönsterglas		Glas		1	x	15	10		0-1	Fack D	1900-tal	Fönsterglas
21	Djurben		Djurben		1		15	10		0-1	Fack D	1400-1900-tal	
22	Djurben		Djurben		1	x	85	18		15	Fack E	1400-1900-tal	

Arkeologiska arkivrapporter från Lund har övergått i serien Kulturmiljörapporter fr.o.m. 2013.
I serien Kulturmiljörapporter har utgivits:

2018

- 2018:1 Kv. Klockaren 19, Dalby. Fornlämning 40:1, Dalby socken, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk förundersökning 2017. Mattias Karlsson.
- 2018:2 Falsterbo 2:25 – Kyrkogatan, Falsterbo. Fornlämning 15, Falsterbo socken, Vellinge kommun, Skåne. Arkeologisk undersökning 2016. Ivan Balic.
- 2018:3 Fjärrvärme mm i Lunds kommun, Skåne. Arkeologiska förundersökningar 2012-2013. Aja Guldåker.
- 2018:4 Hunehals borg, Hanhals 4:31, fornlämning Hanhals 71:1, Hanhals socken, Kungsbacka kommun, Halland. Forskningsundersökning 2016.
- 2018:5 Kv Toppen 14, Lund. Fornlämning 73:1, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk undersökning 2017. Aja Guldåker.
- 2018:6 Kv Gråbröder 16, Lund. Fornlämning 73:1, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk undersökning 2015. Ivan Balic.
- 2018:7 Coyetgården och Stinsbostaden i Åkarp, Staffanstorps och Burlövs kommuner, byggnadsdokumentation 2017-2018. Henrik Borg och Carita Melchert
- 2018:8 Kv Domkyrkan 2 – Krafts torg, fornlämning Lund 73:1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2015-2016. Gertie Ericsson.
- 2018:9 Innerstaden 2:1 - Stortorget, fornlämning Lund 73:1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk förundersökning 2015. Gertie Ericsson
- 2018:10 Arkeologisk utredning steg 1 inför fördjupad översiktsplan för Lund Sydväst (Källby), Lunds kommun, Skåne län. 2017. Jan Kockum och Johan Wallin.
- 2018:11 Kv Brunius 18, fornlämning Lund 73:1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk kontroll/undersökning 2016. Gertie Ericsson.
- 2018:12 Kv Tegnér 1, fornlämning Lund 73:1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2015 och geoteknisk undersökning 2016. Gertie Ericsson.
- 2018:13 Lunds domkyrka, kv Domkyrkan 1, fornlämning Lund 73:1, Lunds stad och kommun, Skåne län. Geoteknisk undersökning 2016. Gertie Ericsson.
- 2018:14 Dalby 90:1, fornlämning Dalby 40:1, Dalby socken, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2018. Jan Kockum.
- 2018:15 Svanelucky 3, Astrografhuset, Lunds kommun, Antikvarisk medverkan 2015-2018. Carita Melchert och Erik Blomqvist.
- 2018:16 Galgevången 1:20, S:t Jörgens park, fornlämning Lund 50, Lunds stad och kommun, Skåne län, arkeologisk undersökning 2016. Jan Kockum.
- 2018:17 Södra stambanan, delen Flackarp-Arlöv, Uppåkra socken, Burlöv och Staffanstorps kommuner, Skåne län. Arkeologisk utredning och förundersökning 2016. Ivan Balic.
- 2018:18 Kv Föreningen 16, kv Universitetet 1, kv Domkyrkan 1 och kv Historiska Museet 1, fornlämning Lund 73:1, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk undersökning 2018. Jan Kockum.
- 2018:19 Innerstaden 2:1 - Nygatan, fornlämning Lund 73:1, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk undersökning 2017. Krister Kàm Tayanin.
- 2018:20 Kv Städet 10, fornlämning Lund 73:1, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk undersökning 2018. Jan Kockum.
- 2018:21 Kv Sankt Mikael 16, fornlämning Lund 73:1, Lunds stad och kommun, Skåne län. Geoteknisk undersökning 2018. Aja Guldåker.
- 2018:22 Döbeln 8, Krognoshuset, Lund, Lunds kommun. Antikvarisk förundersökning 2018. Carita Melchert.
- 2018:23 Kv Sankt Måns 21, fornlämning Lund 73:1, Lunds stad och kommun, Skåne län. Geoteknisk undersökning 2018. Aja Guldåker.
- 2018:24 Fastigheten Innerstaden 2:1, Mårtenstorget, fornlämning Lund 73:1, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk undersökning 2018. Jan Kockum.
- 2018:25 Fastigheten Sandby 67:1 Byskolan, fornlämning Södra Sandby 93:1, Södra Sandby, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk undersökning 2018. Jan Kockum.
- 2018:26 Höör kyrka, Höör socken, Höörs kommun, Skåne. Antikvarisk medverkan 2018. Carita Melchert.
- 2018:27 Tegnér 1, Allmogehallen, Kulturen. Vårdprogram och underhållsplan 2017. Erik Blomqvist.

Tidigare nummer kan rekvireras från Kulturen, Kulturmiljöavdelningen
Telefon: 046-350406
E-post: arkeologi@kulturen.com

- 2018:28 Kv. Källan 10, fornlämning 175:1 (Lilla Råby), Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk undersökning 2018. Mattias Karlsson.
- 2018:29 Oppmanna 4:16, Kristianstad kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan 2018. Erik Blomqvist.
- 2018:30 Ängsö slottspark-Ängsö Gård 2:1, fornlämning 4:1, Ängsö sn, Västerås kommun, Västmanlands län. Trädgårdsarkeologisk förundersökning 2018. Aja Guldåker.
- 2018:31 Margrethedalsområdet. Tullbommen 1, Margretedal 1–4 samt innerstaden 5:5, 5:7, 5:18 och delar av 2:1, Lund, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk utredning 2018. Stefan Larsson.
- 2018:32 Fjälkinge kyrka, Fjälkinge pastorat, Lund stift, Kristianstad kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan 2017-2018. Carita Melchert.
- 2018:33 S:t Peter 28, Ekska huset, Lund, Skåne län. Antikvarisk medverkan 2018. Carita Melchert.
- 2018:34 Skegrie 14:11, Skegrie mölla, Trelleborg, Skåne län. Antikvarisk medverkan 2018. Erik Blomqvist
- 2018:35 Kv Sankt Mikael 6, fornlämning Lund 73:1, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk undersökning 2017. Jan Kockum.
- 2018:36 Skegrie 14:11, Skegrie mölla, Trelleborg, Skåne län. Antikvarisk medverkan 2018. Erik Blomqvist
- 2018:37 Mölleberga kyrka. Arkeologisk vindsstädning och byggnadsarkeologisk undersökning av tornet 2018. Mölleberga kyrka, Uppåkra församling, Lunds stift. Gunilla Gardelin.